

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecător Boris Bîrcă

DECIZIE

21 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător

Valentina Clevadî

Judecători:

Tamara Chișca Doneva

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Mediauto” (în procedura falimentului simplificat) – Gherman Andrei, în cadrul derulării procesului de insolabilitate a Societății cu Răspundere Limitată „Mediauto”,

împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2017, prin care s-a respins cererile de atragere la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului,

c o n s t a t ă:

La data de 14 martie 2013 creditorul S.R.L. „Plastan” s-a adresat cu o cerere introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de S.R.L. „Mediauto”.

Prin încheierea Curții de Apel Bender din 15 martie 2013 s-a admis spre examinare cerere introductivă depusă de creditorul S.R.L. „Plastan” privind intentarea procesului de insolabilitate față de S.R.L. „Mediauto” și în scopul prevenirii modificării stării bunurilor debitorului S.R.L. „Mediauto” în perioada de până la examinarea cererii introductive s-a dispus întru aplicarea măsurii de asigurare de a numi în calitate de administrator provizoriu ÎI „Gherman Andrei”, deținătorul certificatului de instruire profesională nr. 11554 din 10.11.2008 în persoana lui Andrei Gherman.

Prin hotărârea Curții de Apel Bender din 17 mai 2013 S.R.L. „Mediauto” s-a declarat în stare de insolvabilitate, s-a intentat procedura simplificată de faliment față de S.R.L. „Mediauto” cu dizolvarea debitorului și s-a desemnat în calitate de lichidator al S.R.L. „Mediauto” ÎI „Gherman Andrei”.

Pe parcursul derulării procesului de insolvabilitate, la 23 mai 2014, lichidatorul debitorului SRL „Mediauto” (în procedura falimentului simplificat) – administratorul autorizat, Gherman Andrei, a înaintat cerere în temeiul art. 26, 247 și 248 alin. (1) lit. f) și h) ale Legii insolabilității, solicitând atragerea la răspundere subsidiară a fostului administrator Ghilașcu Ion, pentru creanțele creditorilor în mărimea creanțelor validate de 362 073,90 lei, precum și a solicitat întru asigurarea acțiunii, aplicarea măsurilor de asigurare până la emiterea hotărârii prin punerea sub sechestru a bunurilor personale ale persoanelor indicate în cerere.

În motivarea cererii înaintate, lichidatorul debitorului SRL „Mediauto”, Gherman Andrei, a indicat că în cadrul procedurii de insolvabilitate au fost validate datoriile față de creditorii întreprinderii în mărime de 362 073,90 lei. În urma inventarierii s-a stabilit că debitorul nu dispune de masă debitoare și în general nu se află la locul unde își are adresa juridică, pe parcursul derulării procedurii nefiind posibil de a fi identificate careva bunuri pentru stingerea creanțelor creditorilor prin valorificare, astfel, nu a putut fi acoperite cel puțin parțial creanțele validate ale creditorilor. În acest caz, când debitorul nu a depus cererea de intentare a procedurii de insolvabilitate ori lichidare a întreprinderii, dar s-a supraîndatorat, el a devenit pasibil de răspundere.

Mai menționează că, conform prevederilor art. 248 alin.(1) al Legii insolabilității, dacă în cadrul procesului sunt identificate persoane datorită cărora a survenit supraîndatorarea, la cererea administratorului, instanța poate dispune de încasarea datoriilor din contul acestora. Deoarece la S.R.L. „Mediauto” este evident că activul debitorului lipsește, iar administratorul în mod intenționat și-a continuat activitatea fără a cere instanței de judecată deschiderea procedurii de insolvabilitate din motivul aflării în incapacitate de plată, ultimul, prin prisma organelor de conducere se face pasibil de atragere la răspundere subsidiară.

Totodată, conform art. 248 alin. (1) lit. f) din Legea insolabilității, se atrag la răspundere persoanele care au dispus continuarea activității care a dus la incapacitatea de plată.

Indică că, din dările de seamă a debitorului se observă, că incapacitatea de plată a survenit din anul 2010-2011, însă contrar prevederilor art. 14 al Legii nr. 149 din 29.06.2012 administratorul n-a depus cerere introductivă, or, aceste prevederi au fost stipulate și în Legea insolabilității din 2001, art. 26.

A mai indicat că, de către debitor sunt ascunse, ori folosite în scopuri personale documentele societății, deoarece nu au fost transmise lichidatorului și la adresa juridică a debitorului ele lipsesc.

De asemenea, a menționat că de către executorul judecătoresc Marianciuc Evelina prin încheierea de restituire a documentului executoriu nr. 059-413/12 din 16.11.2012 a fost constatată lipsa bunurilor mobile și imobile care ar fi putut servi la stingerea creanțelor creditorilor.

Astfel, consideră că Titlul executoriu fiind pus în executare a rămas fără atitudine din partea debitorului. Respectiv, au fost sechestrare conturile bancare iar debitorul care era în incapacitate de plată urma să depună cererea de intentare a procedurii de insolvență ori lichidare, însă acesta în mod intenționat s-a eschivat de la acest lucru.

Reprezentantul creditorului Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Căușeni la fel a depus o cerere prin care a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a fondatorului și conducătorului S.R.L. „Mediauto”, Ghilașcu Ion Nicolaie, a fondatorului Carapcevschi Taisia Gheorghe și a contabilului-șef a S.R.L. „Mediauto”, Popa Cornelia Mihail.

În motivarea cererii a invocat că, debitorul, potrivit informațiilor al Serviciului Fiscal totdeauna s-a manifestat ca un contribuabil nedisciplinat în privința calculării și achitării impozitelor la Bugetul public național.

Din perioada de transfer cu adresa juridică or. Căușeni în activitatea acestora s-a constatat de mai multe ori efectuarea tranzacțiilor dubioase, lipsa unei organizări a activității la adresa juridică, activități a unor persoane necunoscute din numele acestei întreprinderi. Din perioada anului 2011 debitorul S.R.L. „Mediauto” a încetat a mai efectua careva plăți la Bugetul public național, formând, astfel, restanțe considerabile la buget, ca ulterior aceste restanțe să constituie creanțele organului fiscal în procesul de insolvență.

A mai menționat reprezentantul IFS or. Căușeni că, prin actele de control efectuat la debitorul S.R.L. „Mediauto” s-a constatat că persoanele cu funcție de răspundere a acestuia participă numai în calitate de „nume și prenume”, care de fapt nici nu cunosc despre ceea ce se întâmplă în activitatea întreprinderii, aceștia semnând documente contabile dubioase.

Prin urmare, toate aceste nereguli duc la aplicarea prevederilor Legii insolvenței cu privire la atragerea la răspundere subsidiară în temeiul art. 248 lit. e), f) și h) al Legii insolvenței.

Reprezentantul creditorului Casa Națională de Asigurări Sociale a RM, de asemenea, a depus o cerere adresată lichidatorului prin care a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a fondatorului și conducătorului S.R.L. „Mediauto”, Ghilașcu Ion Nicolaie, a fondatorului Carapcevschi Taisia Gheorghe și a contabilului-șef a S.R.L. „Mediauto” Popa Cornelia Mihail.

În motivarea cererii a indicat că, după intentarea procedurii simplificată a falimentului față de S.R.L. „Mediauto” prin hotărârea Curții de Apel Bender din 17 mai 2013, Casa Națională de Asigurări Sociale a RM a înaintat cererea privind

validarea creanțelor acumulate ca datorii către Bugetul de asigurări sociale pentru neachitarea contribuțiilor în sumă de 36 742,00 lei, penalități în mărime de 35 889,27 lei, în total suma de 72 631,27 lei. Cererea în cauză a fost satisfăcută de instanța de judecată și inclusă în Tabelul definitiv consolidat.

Așadar, contestatorii consideră că membrii organelor de conducere a întreprinderii debitoare se fac responsabil de managementul defectuos a întreprinderii, depășind limitele economice admisibile, prin urmare acumulând un pasiv în defavoarea creditorilor săi.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2017 s-a respins cererea lichidatorului S.R.L. „Mediauto” de atragere la răspundere subsidiară a fostului administrator al S.R.L. „Mediauto” în procedura simplificată a falimentului Ghilașcu Ion. S-au respins cererile IFS pe raionul Căușeni și a Casei Naționale de Asigurări Sociale de atragere la răspundere subsidiară a fondatorului și administratorului S.R.L. „Mediauto”, Ghilașcu Ion Nicolaie, a fondatoarei Carapcevschi Taisia Gheorghe și a contabilului-șef, Popa Cornelia Mihail.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de insolvență, la 16 martie 2017 și ulterior la 15 mai 2017, lichidatorul societății debitoare – Gherman Andrei a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a demersului lichidatorului privind atragerea la răspundere subsidiară.

Pledând pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurentul a invocat că instanța de insolvență a interpretat și aplicat eronat normele de drept material și procedural.

La 20 iunie 2016 intimatul Ghilașcu Ion reprezentat de avocatul Veaceslav Botnari a depus referință asupra recursului depus de administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Mediauto” (în procedura falimentului simplificat) – Gherman Andrei solicitând respingerea acestuia ca fiind depus cu omiterea termenului legal.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat împotriva hotărârii date în instanța de fond și verificând, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie respins, reieșind din următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC al RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Hotărârea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit este considerată legală și întemeiată.

Potrivit art. 356 CPC, cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 8 al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

După cum rezultă din materialele dosarului, instanța de insolvență a emis hotărârea la data de 01 martie 2017, hotărârea fiind expediată părților pentru cunoștință la 25 aprilie 2017 (f.d. 245 vol. I), recursul nemotivat a fost înaintat la data de 16 martie 2017 (f.d.248 vol. I), ulterior la 15 mai 2017 a fost completat (f. d 1-4 vol. II).

Prin urmare, Colegiul conchide că recurentul a depus cererea de recurs în termenul legal de atac cu recurs.

După cum rezultă din materialele cauzei, recurentul își exprimă dezacordul cu soluția instanței de insolvență, prin care a fost respinsă cererea privind atragerea la răspundere subsidiară a fostului administrator Ghilașcu Ion.

Colegiul reține că, lichidatorului Societății cu Răspundere Limitată „Mediauto” în procedura simplificată a falimentului, Gherman Andrei a înaintat cererea privind atragerea la răspundere subsidiară a factorilor de decizie a Societății cu Răspundere Limitată „Mediauto” în persoana lui Ghilașcu Ion, administratorul societății, pentru creanțele creditorilor în mărimea creanțelor validate de 362 073, 90 lei.

Colegiul apreciază că, instanța de insolvență just a atestat că pentru ca o persoană să fie atrasă la răspundere subsidiară, nu este suficient doar faptul comiterii acțiunilor prevăzute de legea insolvenței, dar urmând a fi probat și faptul că comiterea acestor acțiuni au dus la insolvența debitorului, însă administratorul Gherman Andrei, fără vre-o justificare probatorie a solicitat atragerea la răspundere subsidiară a fostului administrator Ghilașcu Ion.

Colegiul conchide că, membrii organelor de conducere nu răspund pentru o simplă incapacitate managerială, ci pentru săvârșirea unor fapte cu caracter ilicit, urmărind, de regulă, deturnarea activității de la realizarea scopului pentru care a fost constituită societatea debitoare și satisfacerea unui interes personal sau al unui terț, calificarea acestei forme de răspundere având un caracter delictual în toate situațiile.

În speța dată, nu a fost constatat un astfel de comportament din partea fostului administrator Ghilașcu Ion ca fiind unul abuziv, care este în afara cadrului rezonabil al riscului în activitatea de întreprinzător.

Mai mult ca atât, pentru atragerea la răspundere subsidiară a organelor de conducere ale debitorului urmează a fi întrunite toate condițiile cum ar fi: fapta prejudiciabilă, prejudiciul - sub forma unei părți a pasivului patrimonial al debitorului insolubil, legătura de cauzalitate dintre faptă și pasiv, vinovăția - sub forma intenției sau culpei și toate acestea în cumul au creat starea de insolvență a debitorului, fapt ce nu a fost constatat în speța dată de către instanța de recurs.

Or, orice activitate de întreprinzător, inclusiv și cea a debitorului SRL „Mediauto”, presupune anumite riscuri raționale, atât pentru creditor, cât și pentru debitor, de intrare în incapacitate de plată, grație conjuncturii economice de la o anumită etapă, și nu în orice caz neapărat incapacitatea de plată este un rezultat al gestionării defectuoase a afacerilor.

Astfel, temei de drept la înaintarea cererii de atragere la răspundere subsidiară s-a invocat art. 248 alin. (1), lit. a), b), e), f), h) din Legea insolvenței, potrivit căruia, dacă în cadrul procesului sânt identificate persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului, la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolubil să fie suportate de membrii organelor lui de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni:

- a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;
- b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;
- e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire și a ștampilei;
- f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;
- h) nedeținerea cererii de intentare a procesului de insolvență conform prevederilor art. 14.

Conform art. 248 alin. (5) al Legii insolvenței, măsura prevăzută la alin. (1) se prescrie în termen de 3 ani de la data la care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat starea de insolvență, dar nu mai devreme de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolvență. Termenul de doi ani reglementat de norma dată este prevăzut pentru calculul limitelor temporale în care au fost comise acțiunile enumerate la alin. 1 al art.248, anterior intentării procesului de insolvență.

În conformitate cu art. 14 alin. (1) și alin. (3) al Legii insolvenței, debitorul este obligat să depună cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art. 10.

Debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) și la art. 10 alin. (2). Conform art. 10 alin. (2) al aceleiași Legi, temeiul general de intentare a unui proces de insolabilitate constă în incapacitatea de plată a debitorului.

Din informația prezentată se invocă survenirea incapacității de plată a debitorului în anul 2008, deoarece creanțele neachitate către CNAS au apărut în perioada respectivă.

Tot în acest context Colegiul menționează că însuși lichidatorul Gherman Andrei în ședința judiciară a menționat că obligația fiscală apărută prezentată de însuși debitor, urma a fi achitată pînă la data de 25 septembrie 2008, acest lucru nu a fost făcut, prin urmare termenul de înaintare a cererii introductive a expirat la data de 25 octombrie 2008, fapt confirmat prin procesul verbal din 01 martie 2017 (f.d. 232 vol.I).

Potrivit art. 15 al aceleiași Legi, în cazul insolabilității debitorului din culpa fondatorilor (membrilor) lui, a membrilor organului executiv sau a unor alte persoane care au dreptul de a da indicații obligatorii pentru debitor ori care pot influența în alt mod acțiunile debitorului (insolabilitate intenționată), aceștia poartă răspundere subsidiară solidară față de creditorii în măsura în care bunurile debitorului sînt insuficiente pentru executarea creanțelor creditorilor.

Totodată, Colegiu menționează faptul că, la cererea de atragere la răspundere subsidiară administratorului insolabilității urma să anexeze un raport prin care să se expună asupra motivelor care au dus la insolabilitatea debitorului, persoanele vinovate de această situație, precum și necesitatea atragerii la răspunderea subsidiară, acest raport fiind una dintre probele esențiale de admitere a cererii de atragere la răspundere subsidiară.

Or, potrivit art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea insolabilității „nedeținerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art. 14”, lichidatorul urmă să prezinte probe concrete care ar confirma această declarație, precum și faptul că această încălcare a dus la insolabilitate debitorului.

Potrivit art. 14 alin. (1) din Legea insolabilității „debitorul este obligat să depună cerere introductivă dacă există unul din temeiurile prevăzute la art.10”.

Alin. (3) al aceluiași articol prevede că ”debitorul este obligat să depună cerere introductivă imediat, dar nu mai târziu de expirarea a 30 de zile calendaristice din data survenirii temeiurilor indicate în prezentul articol la alin. (2) și la art.10 alin. (2)”.

Iar conform alin. (4) al aceluiași Legi „dacă debitorul nu depune cerere introductivă în cazurile și în termenul prevăzut în prezentul articol, persoana care, în conformitate cu legislația în vigoare, are dreptul de a reprezenta debitorul, asociații cu răspundere nelimitată și lichidatorii debitorului răspund subsidiar în fața

creditorilor pentru obligațiile apărute după expirarea termenului prevăzut la alin.(3)”.

Respectiv, Colegiul consideră legală și întemeiată soluția instanței de insolabilitate de a respinge cererea lichidatorului SRL „Mediauto” (în procedura falimentului simplificat) – Gherman Andrei privind atragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere a debitorului.

Alte argumente invocate de către recurent în cererea de recurs, fiind apreciate în coroborare cu probele administrate, la fel nu pot servi temei pentru admiterea recursului în sensul declarat.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit atestă că motivele de casare invocate de recurent nu și-au găsit confirmare în cadrul examinării recursului și acesta urmează a fi respins ca nefondat.

Ținând cont de cele indicate, în temeiul art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către administratorul Societății cu Răspundere Limitată „Mediauto” (în procedura falimentului simplificat) – Gherman Andrei.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2017, emisă în cadrul derulării procesului de insolabilitate a Societății cu Răspundere Limitată „Mediauto”.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței judecătorești:

Valentina Clevadi

Judecători:

Tamara Chișca Doneva

Maria Gervas

Mariana Pitic

Nicolae Craiu